

letnik XXXVI – številka 155 – december 2021

Vipavski glas

Jaslice v Vipavi

Krajevna skupnost Vipava in župnija Vipava vas vabita,
da na oknih vipavskih ulic postavite jaslice.

Za vpis na zemljevid jaslic javite na jaslice.vipava@gmail.com.

Spoštovani občani in občanke.

Ko smo pred enim letom v voščilih eden drugemu izražali želje, da bi se leto, ki se izteka, v zgodovino zapisalo kot tisto, v katerem je bila premagana epidemija koronavirusa, to niso bile zgolj rutinske novoletne želje, ampak resnično upanje, da se bomo povrnili v normalno življenje, ki smo ga bili vajeni pred marcem 2020, ko se je epidemija začela. Žal se to ni zgodilo. Virus je trdovraten in še naprej vsak dan terja nova življenja, intenzivni oddelki naših bolnišnic pa praktično ne zmorejo več oskrbeti vseh z virusom okuženih bolnikov.

Z epidemijo virusa se spopada ves svet. Nekatere države bolj, nekatere manj uspešno. Bolj uspešne so tiste države, v katerih so se ne samo vladna koalicija, ampak tudi opozicija ter vsi družbeni podsistemi z mediji in civilno družbo na čelu, aktivno vključili v ozaveščanje ljudi o nujnosti spoštovanja ukrepov za preprečevanje širjenja virusa. Naša država žal ne spada v to skupino. Pri nas že vse od začetka krize veliko več poslušamo in beremo o tem, kako da so z ukrepi za zajezitev epidemije ogrožene in kršene naše človekove pravice, kot pa o tem, da bi dosledno spoštovanje teh ukrepov pripomoglo k temu, da bi za posledicami koronavirusa umrlo bistveno manj ljudi. Živimo v času, ko nas nova ideologija progresivizma zastrepuje z idejo, da mora emancipacija posameznika oziroma njegova »osvoboditev« od vsega in vseh postati glavna vrednota sodobne družbe. Najprej »jaz, jaz in še enkrat jaz« in šele potem, če sploh, »mi« in skupnost, v kateri živimo. Povsem nasprotno od enega glavnih temeljev, na katerih stoji naša zahodna civilizacija, da se pravica vsakega posameznika konča tam, kjer se začne pravica drugega. In pravica tega drugega do življenja in zdravja je vsekar pred mojo pravico do svobode, da se, če karikiram, s kozarcem kuhanega vina v roki drenjam na predprazničnih decembrskih zabavah.

V naši občini se je z vsemi odmerki do začetka decembra cepilo 75 % prebivalcev

starejših od 18 let, kar nas med vsemi slovenskimi občinami uvršča na drugo mesto. Zahvaljujem se vsem, ki z ozaveščenim vedenjem pomembno prispevate k temu, da epidemiološki podatki v državi niso še slabši. Verjamem, da se bomo v naši občini tudi v prihodnje znali odgovorno in strpno odzivati na izzive sedanjega časa.

V letu, ki se izteka, smo na Občini realizirali vrsto večjih in manjših infrastrukturnih projektov.

Lepo napreduje prenova izvirov Vipave, ki bo zaključena v naslednjem letu, ko načrtujemo v Podskali tudi odprtje prenovljenega gostinskega lokala in umestitev mostu na izvorno, sredinsko lokacijo. Na Frnaži smo zgradili novo parkirišče s petdesetimi parkirnimi mesti, kar pomeni, da imamo skupaj s tridesetimi, ki so bila okrog Lanthierijevega parka zgrajena lani, v neposredni bližini Glavnega trga skupaj osemdeset novih parkirnih mest. Še pred koncem leta bomo na Frnaži postavili tudi prvo polnilnico za električne avtomobile. Celostno je bila prenovljena cesta proti Zemonu, na katero je po novem umeščen v modro obarvan ločen pas za pešce, začeli pa smo tudi s prenovo ceste proti Vrhpolju, ki bo zaključena v naslednjem letu in ob kateri bosta zgrajena od cestišča ločena pločnik in kolesarska steza. Na Lozicah smo zamenjali skoraj kilometer vodovodnih cevi, v Dupljah smo zaključili prvo fazo izgradnje kanalizacije, na Gočah smo ob ekološkem otoku sanirali velik podor zemeljskega plazu in v Podnanosu zgradili prvi del pločnika proti Orehovici. Verjetno najpomembnejši projekt, ki smo ga v letošnjem letu izpeljali, pa predstavlja prihod še druge univerze v Vipavo. Poleg Univerze v Novi Gorici, ki v Vipavi deluje že več let, je od oktobra v prostorih stare šole dejavna tudi Univerza na Primorskem iz Kopra s Fakulteto za vede o zdravju. V prvem letu je v študijski program Zdravstvena nega v treh letnikih vpisanih več kot 140 študentov z obeti, da se v prihodnjih letih število študen-

tov še poveča. Veseli nas, da je Univerza na Primorskem za svojo širitev izbrala Vipavo in prepričani smo, da ima naša občina prav na področju izobraževanja še velike možnosti za nadaljnji razvoj.

V naslednjem letu načrtujemo realizirati veliko število infrastrukturnih projektov, ki jih bomo podrobneje predstavili v naslednjih številkah Vipavskega glasa, naj na tem mestu omenim samo nadaljevanje gradnje kanalizacijskih sistemov v več krajevnih skupnostih in začetek prenove Glavnega trga v Vipavi.

Spoštovani. Pred nami so božično-novoletni prazniki, za mnoge najlepši prazniki v letu. Najlepši zato, ker simbolizirajo mir, upanje in ljubezen. In najlepši zato, ker je to primeren čas, da se po celoletnem pehanju za doseganjem takih in drugačnih rezultatov vsaj malo ustavimo ter se še bolj kot običajno posvetimo tistim, ki jih imamo najraje.

Vsem voščim blagoslovljen božič in želim, da bi ga v krogu vaših najbližjih preživeli v miru in zadovoljstvu. Čestitam tudi ob dnevu samostojnosti in enotnosti naše države, dnevu, ki nas bo vedno spominjal na to, kako smo Slovenci znali stopiti skupaj takrat, ko je bilo to najbolj pomembno. Vsem želim tudi, da bi vam novo leto prineslo veliko sreče, zdravja in osebnega zadovoljstva.

Goran Kodelja,

župan Občine Vipava

Rekonstrukcija ceste proti Zemonu

Kanalizacijsko omrežje v Dupljah

Pomembnejši projekti v letu 2021

1. faza ureditve bregov na izviri reke Vipave (projekt bo zaključen v naslednjem letu);

1. faza ureditve struge reke Vipave od mosta v Taboru do mosta pri gasilskem domu (projekt bo zaključen v naslednjem letu);

Izgradnja parkirišča s 50 parkirnimi mesti na Frnaži v Vipavi;

Rekonstrukcija ceste proti Zemonu z izgradnjo dodatnega pasu za pešce;

Ureditev prostorov stare šole v Vipavi za potrebe Fakultete za vede o zdravju Univerze na Primorskem iz Kopra;

1. faza prenove stavbe na Glavnem trgu 1 v Vipavi (projekt se nadaljuje v naslednjem letu);

Izgradnja podpornega zidu na cesti na Gradišču;

1. faza prenove ceste proti Vrhpolju z izgradnjo kolesarske poti in pločnika (projekt se nadaljuje v naslednjem letu);

Izgradnja kanalizacijskega omrežja v Dupljah (projekt se nadaljuje v naslednjem letu);

Ureditev notranjosti in okolice stavbe krajevne skupnosti v Ložah;

Sanacija podora zemeljskega plazju z izgradnjo podpornega zidu na Gočah;

Izgradnja prvega odseka pločnika Podnanos – Orehovica;

Obnova vodovoda na Lozicah z zamenjavo več kot 900 m cevi;

Obnova atrija vrtca Montessori z izgradnjo otroškega igrišča;

Obnova športnega igrišča ob osnovni šoli v Vipavi;

Izvedba javnega projektne natečaja za ureditev Glavnega trga v Vipavi;

Konservatorsko-restavratorski posegi na delih nepremičnih spomenikov v Vipavi.

Rekonstrukcija lokalne ceste proti Vrhpolju

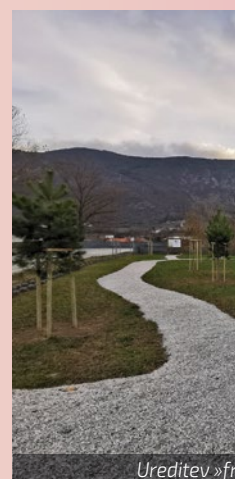
Izvedba javnega projektne natečaja za ureditev Glavnega trga v Vipavi

Obnova športnega igrišča ob osnovni šoli v Vipavi

Obnova dvorišča z izgradnjo otroškega igrišča

Ureditev »fran

Podporni zid na Gradišču

Sanacija zemeljskega plazua na Gočah

Izgradnja parkirišča Frnaža II v Vipavi

Ureditve bregov na izviri reke Vipave

Konservatorsko-restavratorski posegi v Vipavi

Ureditev struge reke od mosta v Taboru do mosta pri gasilskem domu

«coskega parka» proti Slapu

Ureditev stavbe krajevne skupnosti v Ložah

Pločnik Podnanos – Orehovica

Izza občinskih zidov

Kratek povzetek novembrske seje

Na dnevnem redu predzadnje seje v letošnjem letu je bilo šest točk, ki so jih svetniki soglasno potrdili. Potrdili so tudi poročilo o izvajanju sklepov prejšnje seje, ki bo dopolnjeno z bolj podrobno obrazložitvijo glede financiranja kulturnih društev.

Prisotni občinski svetniki in svetnice so nato postavili naslednja vprašanja oziroma podali pobude. Zanimalo jih je, kakšna je letošnja realizacija proračuna, opozorili so na poškodbe golov na igrišču ob OŠ Vipava, povprašali so o porušenem podpornem zidu v Podbrjah v Podnanosu, opozorili so na predčasno ugasnitev reflektorjev na stadionu, dali so pobudo, da se na novem pločniku Poreče – Podnanos zagotovi tudi klančino za invalide, hkrati pa pozvali, da se v križišču Bevkove ulice v Vipavi postavi prometni znak, ki označuje slepo ulico. Omenili so, da nekatere občane moti tabla na stari šoli, na kateri je ime Univerze navedeno tudi v italijanščini, povprašali so o možnosti postavitve kamere v park Lanthieri v luči zadnjih dejanj vandalizma, ponovno so pozvali, da se razpise za financiranje izgradnje in obnove stanovanjskih objektov izvede čim prej. Ponovno so vprašali, kdaj bo zaključena ureditev javne razsvetljave na Gradišču, povprašali so tudi, kako je s pridobivanjem zemljišč za izgradnjo pločnika proti Vrhpolju ter opozorili na zoženo cesto pri Trgu ljubezni v Vrhpolju.

V četrti točki dnevnega reda je sledila prva obravnava Odloka o proračunu Občine Vipava za leto 2022. Uvodno obrazložitev je podal Goran Troha Žvokelj, ki je povedal, da so predvideni prihodki v višini dobrih 8.200.000 €, odhodki pa v višini 11.300.000 €, proračunski primanjkljaj v višini slabih 3.100.000 € nameravajo zagotoviti z zadolževanjem v višini 1.500.000 € ter s presežkom prihodkov

nad odhodki iz prejšnjih let.

Župan Goran Kodelja je nato natančneje obrazložil investicijski del ter proračunske postavke. Proračun so obravnavali tudi vsi odbori, ki so strnili mnenje, da (družbene dejavnosti: 3 za od 4 prisotnih, gospodarstvo: 3 za od 6 prisotnih, turizem: 4 za od 5 prisotnih, finance: 5 za od 5 prisotnih) je odlok primeren za prvo obravnavo. Sledila je razprava.

Jožko Andlovic je v imenu več svetnikov povedal, da predlog proračuna v predlagani obliki ni sprejemljiv, zato predlaga nekaj izhodišč za naslednjo prvo obravnavo. V imenu več svetnikov je predlagal, da se pripravi projektno dokumentacijo za ureditev Glavnega trga v Vipavi, za prenovu naj se najde ustrezen način sofinanciranja oziroma mehanizem za pridobitev sredstev. Z gradnjo naj se ne hiti. Trg naj se zapira delno in postopoma. Predlagal je, da se dokonča obnova stavbe Glavni trg 1 v Vipavi, prizidek k vrtcu v Vipavi, obnovo Podskale, pripravi naj se projektna dokumentacija za preureditev kulturnega doma v Vipavi skupaj s servisnimi prostori in garažno hišo ter prostori za glasbeno šolo in kulturna društva. Za sofinanciranje naj se išče ustrezne razpise. Predlagal je tudi nakup zemljišč za industrijsko cono, vsaki krajevni skupnosti naj se za investicije, ki jih bodo vodile KS same po lastni izbiri, nameni 10.000 €. Končno je dodal, da je o vsem treba premisliti in pripraviti nov predlog proračuna za prvo obravnavo.

Razvnela se je pestra debata, kjer je vsak od svetnikov obrazložil, zakaj proračun podpira oziroma ga ne podpira v predlagani obliki. Podporniki proračuna so ga označili kot razvojno naravnane in ambiciozne, nasprotniki so se sicer strinjali z najetjem kredita, vendar niso podpirali namena, za katerega se ga namerava vzeti. Zanje je ključno, da se zaključi odprte projekte, nato pripravi projektno dokumentacijo in išče oblike sofinanciranja, da bodo projekti izvedeni ustrezno.

Župan je nato odredil 15 minut odmora, po katerem je sledilo glasovanje o primernosti proračuna za 2. obravnavo. Sledil je še en krog obrazložitev glasu ter samo glasovanje: 8 svetnikov je predlog proračuna podprlo, 8 svetnikov ga ni, en svetnik pa je ostal vzdržan. Občinski svet torej NI sklenil, da je Odlok o proračunu za leto 2022 primeren za 2. obravnavo.

V peti točki dnevnega reda so obravnavali Sklep o letnem načrtu ravnanja z nepremičnim in premičnim premoženjem Občine Vipava, ki ga je predstavil Martin Čibej. Letni načrt pridobivanja nepremičnega premoženja se tiče zemljišča in zgradbe. Občina namerava kupiti zemljišča v skupni višini cca 48.000 €, medtem ko nakupov novih zgradb ne načrtuje. Po drugi strani namerava prodati zemljišča v skupnem znesku cca 230.000 € ter stavbe, za katere Občina ocenjuje, da jih za izvajanje svojih funkcij ne potrebuje in zanj niso vitalnega pomena. Občinski svet je Sklep soglasno sprejel.

V zadnji točki novembrske seje so obravnavali Sklep o soglasju k prodaji nepremičnine v Vipavi, natančneje objekta bivše Čebelice, ki je bil umaknjen z oktobrske seje. Občina Vipava je pred dvema letoma uveljavljala predkupno pravico, v tem času pa objekta ni uspela uporabiti za lastne oziroma javne namene, zato je bila sprejeta odločitev o prodaji. Po obrazložitvi je sledila diskusija, kjer nekaterim svetnikom ni bilo všeč, da se Občina obnaša kot nepremičninska agencija oziroma so bili mnenja, da gre za zlorabo instituta predkupne pravice. Dodali so, da če Občina že kaj prodaja, naj razmisli tudi o prodaji dela hotela Adria. Do sedaj sta interes za nakup zemljišča Čebelice izrazila dva interesenta. Sklep je šel na glasovanje, 8 svetnikov je glasovalo za, 8 jih je bilo proti, eden je ostal vzdržan. Občinski svet NI sprejel sklepa o soglasju k prodaji nepremičnine.

Luka Lango

Začasna popolna zapora

Zaradi nevarnosti proženja skalnatih podorov, ki predstavljajo neposredno nevarnost za zdravje, življenje in premoženje ljudi, se na območju kategorizirane občinske ceste LC458441 Zavetniki – Sanabor – Abram – vrh Nanosa – R2 444 (cesta na Nanos iz smeri Podnanosa na relaciji Korito – Vrata) uvede popolna zapora ceste za ves promet. Popolna zapora velja, dokler za takšen ukrep obstajajo razlogi oziroma najdlje za čas enega leta, torej, od 13. 12. 2021 do 13. 12. 2022.

Božični čas je čas upanja in dobrih želja.

Želimo vam blagoslovljene božične praznike,
v novem letu pa dosti sreče in zdravja.
Naj vas upanje in dobre želje spremljajo vse leto.

Občina Vipava

Knjižnici Vipava in Podnanos sta po novem odprti mnogo dlje

Obstaja množica zmotnih klišejev o knjižnici in knjižničarskem poklicu. Mnogi še vedno mislijo, da je knjižnica zgolj ustanova, hram učenosti, kamor prideš po novo knjigo in vrneš prebrano. Vendar je knjižnica mnogo več kot to – družabno in informacijsko središče s prireditvami in projekti za obiskovalce vseh starosti in interesov.

Knjižnici v Vipavi in Podnanosu imata od 1. decembra naprej bistveno daljši in za uporabnike ugodnejši obratovalni čas.

Vipavska knjižnica je po novem odprta pet dni v tednu, od tega štiri dni popoldne, in sicer od ponedeljka do četrтка od 11.00 do 17.00, v petek pa od 11.00 do 15.00. V Podnanosu se bomo po novem lahko videli dvakrat tedensko, v torek od 9.00 do 14.00, in četrtek od 13.00 do 18.00. Obratovalni čas obeh knjižnic se je tako v primerjavi s prejšnjim povečal za dobrih 100 odstotkov.

Knjižnica Vipava ima s svojimi skoraj 240 kvadratnimi metri funkcionalne površine dovolj manevrskega prostora za izvajanje marsikaterih dejavnosti in bibliopedagoških vsebin. Zaradi trenutnih epidemioloških razmer smo morali sicer dejavnosti močno omejiti, kljub temu pa lahko mladi bralci do 12. leta še vedno enkrat tedensko berejo s tačkami, poiščejo knjige za bralno značko, Slomškovo bralno priznanje ter rešujejo uganko meseca. Seveda si lahko poleg tega sposojajo in vračajo knjige brez kakršnih koli zadržkov. Za vse ostale bralce je pogoj za vstop v knjižnico potrdilo PCT, vendar lahko tudi tisti, ki tega pogoja

ne izpolnjujejo, zagotovo pridejo do gradiva, ki ga želijo. Enostavno počakajo pred samim vhodom v knjižnico in knjižničar jim gradivo, ki so ga predhodno naročili, prinese tja. Vsak član pa si lahko seveda iz udobja domačega nastanjanja vselej izposodi elektronsko knjigo na Biblosu.

In kako se med vsemi številnimi novimi naslovi knjig v knjižnici znajti? Kako izbrati točno tisto knjigo ali temo, ki jo želimo? Pri tem vam bo z veseljem pomagala ena od knjižničark, lahko pa sodelujete pri katerem od bralnih projektov za odrasle

– Primorci beremo ali BILKA (Bralni Izziv Lavričeve Knjižnice Ajdovščina). Knjige, povezane z aktualnimi zadevami in letnimi časi, imamo razstavljene ob izposojevalnem pultu, lahko pa si privoščite tudi paket knjižnega presenečenja na določeno temo, kar je novost v vipavski in podnanaški knjižnici.

Knjižnica Vipava ima trenutno 1000 aktivnih članov, naši uporabniki pa lahko izbirajo med 27.000 enotami gradiva. Na leto

pridobimo 700 enot novega gradiva; bralci lahko izbirajo tudi med 30 naslovi časopisov in revij. V knjižnici Podnanos pa je na voljo okrog 14.000 enot gradiva in 15 naslovov časopisov in revij.

Ne glede na trenutno epidemiološko situacijo tako vipavska kot podnanaška knjižnica delujeta brez motenj. Veselimo se vašega nadaljnega obiska; prihodnost je vsekakor svetla!

Valentina Tominec

Leto 2021 na Erzelju

Leto 2021 se izteka in čas je, da se ozremo nazaj, ali smo bili v letošnjem letu kaj pridni. Ko govorimo o pridnosti ob koncu leta, se takoj spomnimo na svetega Miklavža.

Prav ta nas je na nedeljo, 5. decembra, obiskal v naši vasi. Na pragu vsake domačije je pustil skromno darilce, otroke pa je razveselil s posebnimi darili. Vsi so se razveselili njegovega obiska, nekateri otroci so se z njim tudi fotografirali.

Ni bil pa priden samo sveti Miklavž. Tudi v KS smo se trudili po najboljših močeh z realizacijo investicij. Tako smo asfaltirali pot mimo ekološkega otoka pri knjigobeznici, urejamo odvodnjavanje v zaselku Lenivec ter zid pokopališča v Taboru. Ta je v začetni fazi del, dokumentacija je zaključena.

V sklopu dodatnih sredstev smo dokončno uredili knjigobeznico. V njej smo položili ploščice, uredili zračnik in pobelili stene. Nabavili smo nova vrata in knjižne police različnih velikosti ter mizico in stola. Tudi na "stara šola" nismo pozabili in jo obogatili s klimatsko napravo, rekuperacijskim sistemom, novim ozvočenjem, gasilskimi mizami in projektorjem s pripadajočo opremo. Novih je tudi nekaj omar in druge opreme za potrebe KS.

Obenem bi rad izkoristil priložnost in se zahvalil mojim zvestim članom Sveta Krajevne skupnosti Erzelj Petru Vidmarju, Tjaši Rosa, Mitji Turku, Vesni Jazbec, Andreju Gecu ter Maji Turk za vse delo in podporo ter prizadevnost pri realizaciji naših načrtov. Zahvaljujem se tudi vsem Erzeljcem in Erzeljkam za opravljeno delo in pomoč.

V prihajajočem letu 2022 pa želim krajanom in krajankam Erzelja ter vsem občanom Občine Vipava veliko zdravja, sreče, blaginje ter medsedbojne ljubezni in razumevanja. SREČNO 2022!

Aleš Kobal
predsednik KS Erzelj

Adventni venčki letos na Gočah malo drugače

Advent je čas veselega pričakovanja in priprave na božič, ki pa ga bo že drugo leto močno zaznamoval koronski val. Krajevna skupnost Goče je namesto tradicionalnega družabnega izdelovanja venčkov svoje sokrajane že drugo leto zapored spodbudila k ustvarjanju na svojem domu. Krajani so bili povabljeni, da si v četrtek, 25. novembra, v prostoru krajevne skupnosti izberejo material za izdelavo venčka. Dolgi

večeri so priložnost, da si vzamemo vsaj nekaj trenutkov zase ter se umaknemo pred vsakodnevnim vrvežem. Polepšali smo si jih z adventnimi venčki, ki v domove prinašajo svetlobo in toplino, prižig prve sveče pa je bil prav poseben. Prejete fotografije čudovitih izdelkov potrjujejo, da se vse simbolike zavedamo in radostno pričakujemo božične praznike.

Anja Godnič

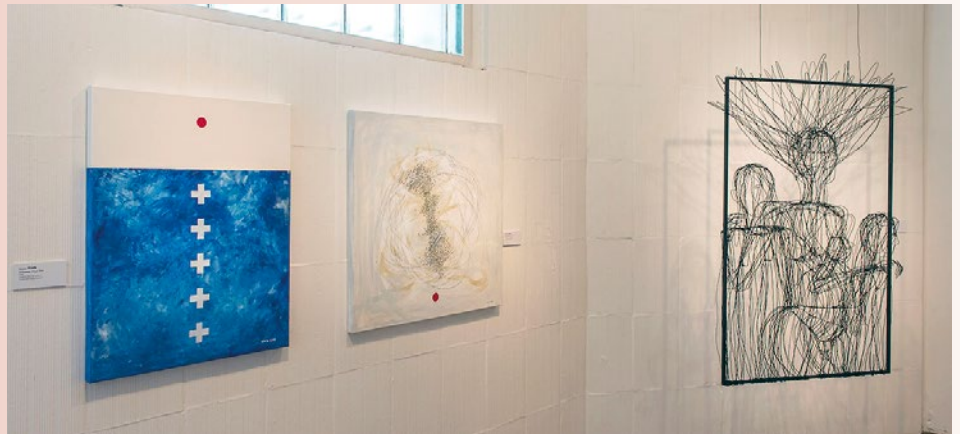

Gočan Simon Vovk razstavlja v Pilonovi galeriji

V ajdovski Pilonovi galeriji so v petek, 19. 11. 2021, odprli skupinsko razstavo z naslovom Umetnost v času koronakrize na Goriškem. Slovesnega odprtja razstave zaradi aktualnih epidemičnih razmer ni bilo.

Eden od umetnikov je tudi Gočan, vsestranski umetnik in oblikovalec, Simon Vovk. Simon v svojih delih domišljeno upodablja preplet vzorcev iz tehnološkega sveta in abstraktne krajine. Dve njegovi deli pa kažeta na avtorjevo raziskovanje v smeri vključevanja več geometrijskih elementov.

Zbrana umetniška dela prikazujejo, kako temačno je trenutno stanje, čemu vse se moramo odpovedati, osebnim stikom, druženju in kaj vpliva na delovanje seda-

nje družbe. V človeški naravi pa je želja po druženju in stikih poglavitno vodilo. Obiščite galerijo in polepšajte si dan z ogledom razstave umetnikov.

Razstava bo v Pilonovi galeriji Ajdovščina

na ogled od 19. novembra do 30. decembra 2021, v Mestni galeriji Nova Gorica pa od 7. do 28. januarja 2022.

Anja Godnič

Najdaljša repa zrasla pri Darji

Narava je jeseni odeta v pisane barve raznolikih odtenkov. Živahnost in barvitost temu letnemu čas dodajo tudi jesenski pridelki, s katerimi se narava včasih malo poigra. Na njivi goške kmetice Darje je zrasla najdaljša repa, ki meri v dolžino skoraj pol metra. Darja je repo sejala po krompirju konec julija. Gočani repo najpogosteje kisajo v tropinah. Postopek kisanja repe tropinke se začne še preden repa povsem dozori. Ob trgatvi je potrebno shraniti nekaj vinskih tropin in jih primerno negovati,

dokler repa na njivi ne doseže svoje zrelosti. Za repo tropinko kmetje izberejo najlepše plodove čim bolj podobne velikosti, da se kasneje vsa repa enakomerno skisa. Izbrane plodove v plasteh, med katere dodajo tropine, zložijo v posode, zalijejo z vodo in sode tesno zaprejo. Žlahtni postopek kisanja se ob primerni temperaturi zaključi že v mesecu ali dveh. In po končanem kisanju se na Gočah skuha dobra jota tropinka.

Anja Godnič

Medkulturnost med goškimi učenci

Letos našo šolo obiskujeta tudi dva učenca s Poljske.

V sredo, 17. 11., sta nam skupaj s svojima staršema predstavila Poljsko. Predstavili so osnovne podatke o državi, večja mesta, znane osebnosti, športnike in pisatelje. Za konec smo si ogledali dve poljski risanki, vsem dobro poznano Bolek in Lolek.

Poljsko veleposlaništvo pa je za naše učence pripravilo tudi bogata darila. Podarili so jim zbirko poljskih otroških pesmi, ki so jih prevedli študentje polonistike. Učenci so prejeli še barvice, odsevni

trak in otroški poljski zemljevid. Šola je v dar prejela igro Spomin. Seveda za zaključek predstavitve ni manjkalo niti poljsko sladko presenečenje.

Ob tem bi se v imenu kolektiva OŠ Draga Bajca Vipava, PŠ Goče zahvalila staršem in našima poljskima učencema za izvirno in bogato predstavitev ter veleposlanštvu Republike Poljske za vsa prejeta darila. Prav je, da se medkulturnost širi in da so del tega tudi najmlajši. Se že veselimo nadaljnjih predstavitev.

Anita Čujec

Drage Gočanke, dragi Gočani!

Zaželimo drug drugemu iz srca vse, kar bi najprej zaželeli sebi. Naj bo leto, ki prihaja polno zdravja, veselja in osebnega zadovoljstva. Sodelujmo pri izgradnji boljšega sveta. Sveta, na katerega bodo ponosni naši zanamci. Skrbimo za naravo, čisto vodo in svež zrak. Bodimo pozitivni, spoštljivi in dobri drug do drugega.

Blagoslovljene praznike in vse dobro v letu 2022 vam želi

Svet Krajevne skupnosti Goče.

Praznični čas v Ložah

Člani KS Lože smo se odločili letošnje božično novoletne praznike skupaj z vaščani obeležiti malo drugače.

Če vas v prihajajočih dneh pot popelje mimo vinogradov in lipovega drevoreda v Lože, vas že na začetku vasi pozdravi nasmejan snežak in izvirni smerokazi za božično, jelenčkovo in snežakovo vas. Mimo okrašenih hiš in navihanih snežakov se na ogled ponujajo jaslice, mogočna smreka, okrašena okolica pa vas vodi proti stari šoli, kjer pravljíčna vasica končuje svojo pot s prav posebnimi prebivalci.

Če želite preživeti prijetno nedeljsko popoldne ali pohajkovati v predprazničnem vzdušju, lepo vabljeni v našo okrašeno vas. Za nakup dobre kapljice pozvonite pri domačih vinarjih. Veseli bodo vašega obiska.

Bliža se najlepši čas v letu.

Čas, ko se spomnimo preteklosti

in pričakujemo prihodnost.

Čas, ko se želja po sreči in zdravju seli iz srca v srce.

Člani KS Lože vam v tem prazničnem mesecu želimo, da se vam tihe želje uresničijo. Da začutite mir in čisto ljubezen v srcu.

Da vas zdravje ne zapusti. In da vam iskreni prijateljski in sosedski nasmehi polep-

šajo dan.

Naj vas toplina čiste ljubezni greje in osrečuje.

Vsem sodelujočim pri projektu pa se iskreno zahvaljujemo in si želimo še naprej uspešno sodelovanje in povezovanje.

Ana Lulík

Vipavski otroci dočakali obisk svetega Miklavža

Lansko leto je sveti Miklavž praznoval svoj god ravno sredi karantenskega časa, tako nas je lahko (kljub omejitvi gibanja v nočnem času) skrivnostno obiskal le ponoči. Zjutraj smo se vsi razveselili njegovih pozornosti in darov, vendar je grenak priokus pustilo dejstvo, da ga nismo imeli priložnosti srečati v živo.

Tudi letos so otroci pisma svetemu Miklavžu napisali že zgodaj v novembru. Miklavževi pomočniki angelčki so bili zelo delavni in so pripravljena pisma pobrali še isto noč ter jih odnesli v nebeške dvore. Otroci vedno močno upajo, da se je njihovo ime čim večkrat pojavilo v zlati knjigi delavnih, prijaznih in sočutnih otrok in bo sveti Miklavž njihove skrite in odkrite želje uslišal ter jih tako nagradil za dobra dela.

Najmlajši otroci se srečanja z Miklavžem ali ne spomnijo ali pa ga sploh še niso imeli priložnosti srečati. O, kako so se razveselili, ko smo prebrali vabilo na letošnje miklavževanje v Vipavi!

V nedeljo, 5. 12. 2021, smo si ob 17. uri doma s kavča ogledali igrico z naslovom Angel varuh zmagovalec, ki so jo predvajali na spletni strani župnije Vipava. Igrico so pripravili v družini Tomažič in jo posneli kar v domači dnevni sobi. Pri tem jim je pomagal Tomaž Šček, ki je pripravil pravi snemalni studio.

Zgodba igrice govori o Moniki, ki je čisto običajna deklica. Monika se mora vsak dan večkrat odločiti med dobrimi in slabimi dejanji, saj jo na eni strani hudobec napeljuje na slaba dejanja, na drugi stra-

ni pa ji angel prigovarja, naj se odloči za dobro. Le kdo si želi na svetu sebičnost in sovraštvo? Igrico si še vedno lahko ogledate na YouTube kanalu župnije Vipava (https://www.youtube.com/watch?v=v_7MCGdBYkQ&t=16s), saj sporočilo igrice ni omejeno samo na čas pred godom svetega Miklavža, temveč je aktualno vsak dan: za premagovanje slabega se je vedno treba boriti, le tako bo lahko v nas zmagovalo dobro.

Vsi vipavski otroci do 9. leta so bili po igrici povabljeni, da se osebno srečajo s svetim Miklavžem v cerkvi. Takoj po predvajani igrici smo starši z najmlajšimi pohiteli do cerkve. Množica otrok se je pred cerkvenimi vrati kar sama postavila v vrsto in nestrpno pričakovala, da jih Miklavž povabi naprej. Vsak otrok je od Miklavža prejel kozarec, poln domačih piškotov (hvala vsem srčnim pomočnikom!), z njim pokramljal ali naredil skupno fotografijo.

Miklavž je vsakemu otroku zaupno prišepnil, da ga bo obiskal tudi ponoči in mu pustil kakšen dar. Čisto vsi otroci so iz cerkve odhajali z nasmehom do ušes in v rokah ponosno nosili kozarce s sladkimi dobrotami.

Sveti Miklavž, pridi spet prihodnje leto. Že sedaj se te veselimo in obljublamo, da bomo do soljudi strpni, sočutni in darežljivi.

Marija Prelec Tratnik

Foto Barbara Kunavar Tomažič

Za jezik in brate

Pesnitev, ki je nastajala v začetku leta, opeva Vipavsko dolino.

Gre za zgodbo mladega junaka Feliksa, ki se v obdobju med prvo in drugo svetovno vojno bojuje proti italijanski okupaciji. Zgodba je postavljena v Vipavsko dolino, natančneje v Vrhpolje in bližnjo okolico. Delo opeva njene lepote, prijaznost ljudi, ki tu živijo, in povezanost med njimi. Glavni namen dela pa je opomniti ljudi na to, kar imajo in v njih vzbuditi iskrico ponosa na svojo domovino ter spoštovanje do ljudi, ki so zanjo dali življenje.

Pesnitev je eklektično delo, kar pomeni, da prevzema in na več ravneh združuje značilnosti drugih literarnih del in obdobjev v novo celoto. V zgradbi sem se zgledoval po Prešernovem Krstu pri Savici, ritem sem si izposodil pri Valentinu Vodniku, v slogu pa sem v veliki meri posnemal ro-

mantiko.

Na idejo za ustvarjenje sem prišel predvsem ob misli na morebitne posledice koronskega časa. Cilj dela je torej, da ljudje ne bi postali v družbi še bolj pasivni, marveč bi zanjo delovali po svojih najboljših močeh.

Delo bo za branje na voljo predvidoma v začetku februarja. Rad bi, da bi pesnitev prišla do čim večjega števila ljudi, upam, da bo delo vsaj koga izmed bralcev navdihnilo, vsaj komu spremenilo mišljenje in prižgalo iskrico narodne zavesti, ki jo skriva v sebi.

Moj nasvet za mlade, nadobudne avtorje je, da se razkrijejo. Dobro delo ne koristi, če nobenega ne prizadeva. Potrebna je obilica poguma in želje, da delo pride na dan, a ko pride, so glavna vrata odprta, od

takrat naprej lahko stvaritev ljudi spremeni na bolje in to je cilj vsakega avtorja.

Jakob Domenik, avtor pesnitve

Hišice prijaznosti

Trinajsti november je bil mednarodni dan prijaznosti in v projekt smo se vključili tudi v vrtcu v Vipavi. Našo občino so od 12. do 15. novembra krasile hišice prijaznosti, ki so jih pripravili vzgojitelji in otroci različnih skupin.

Hišice so bile postavljene na različnih lokacijah v naši občini. Občanom, staršem in naključnim mimoidočim smo poskušali

z majhno pozornostjo polepšati dan, pričarati nasmeh v zahvalo okolju, v katerem živimo.

Naj vas drobne stvari in prijaznost spremljajo še naprej.

Prijaznost nič ne stane, vendar dela čudeže.

Ingrid Šelj

VABILO NA LIKOVNO RAZSTAVO

Od petka, 3. 12. 2021 dalje bo pri vhodu v kulturni dom v Podnanosu na ogled prva razstava, na kateri bodo razstavljali učenci, ki obiskujejo Neobvezni izbirni predmet umetnost.

Razstave se bodo tematsko izmenjevale skozi celo šolsko leto.

Vljudno vabljeni!

Petra Lavrenčič, 4. p

Jesensko ustvarjanje

Prvošolci podružnične šole Vrhpolje smo imeli v četrtek, 11. 11. 2021, tehniški dan. Darežljiva jesen je kot nalašč za ustvarjanje z naravnimi materiali. Svojevrsna je tudi po barvitosti narave in marsikateri izmed učencev nam je v učilnici s šopkom rumeno-rdečkastega ruja pričaral kanček jeseni.

Z učenci smo se pogovarjali, kaj so zanimivega doživeli med nabiranjem gozdnih plodov. Ugotavljali smo, zakaj pod hrastovim drevesom ni bilo moč najti želodov, ostalo pa je ogromno kopic. Le kdo neki si je privoščil bogato pojedino pred bližajočo se zimo, ko živali pesti pomanjkanje hrane?! Morda divji prašiči ali pa veверице? Preizkusili smo se v reševanju ugank o gozdnih živalih in plodovih. Učenci so se odlično izkazali v izvrstnem poznavanju le-teh.

Zatem smo začeli ustvarjati z naravnimi materiali. Plodov, listkov, vejic, kamenčk-

ov in podobnih stvari smo imeli na pretek in hvala tudi staršem, ki so poskrbeli za to. Naša domišljija in ustvarjalnost je prišla na dan in pod spretnimi prsti so nastajati možički, veveričke, sovce, ježki ... Veliko izvirnosti smo pokazali tudi pri upodabljanju motivov z jesenskimi listi. Nazadnje smo izdelali sončnice iz koruznega ličja

ter zrnja. S sončnicami smo okrasili končnice omar v garderobi. Zdaj privabljajo naše poglede ob jutranjem prihodu v šolo in nas spominjajo na tople poletne dni, ki so za nami. Prav kmalu se bodo morale umakniti, saj zima že trka na vrata.

Učenci in učiteljica 1. razreda podružnične šole Vrhpolje

Zajtrk s sadjem - super dan

Devetnajstega novembra, ko obeležujemo dan slovenske hrane, je na naši šoli potekal Tradicionalni slovenski zajtrk, ki so ga sestavljali kruh, maslo, med in mleko, na voljo pa smo imeli mnogo različnih vrst jabolk, ki smo jih lahko poskusili.

Zajtrkovanje je zelo pomembno in zdravo za nas, čeprav si ne vsak vzame časa za ta obrok. Že to, da dan začnemo z zajtrkom, je lepa navada, če pa vanj vključimo

še domačo hrano, pridelano v Sloveniji, je to začetek zdravega življenja. Zajtrk nam da energijo in zagotovilo za začetek uspešnega dne. Raziskave tudi dokazujejo, da imajo ljudje, ki zajtrkujejo, boljše prehranske navade. S slovenskim dnem hrane se spomnimo tudi na naše pridelovalce in izrazimo spoštovanje do njihovega dela. Prav tako s tem podpiramo lokalno pridelavo hrane.

Tradicionalni slovenski zajtrk nas torej opominja na to, koliko truda vložijo pridelovalci hrane v svoje delo, spomni pa nas tudi, da je zajtrk pomemben tako za naše zdravje kot tudi za boljši začetek dneva.

Lena Lavrenčič, 9. b

Osnovnošolci so se v okviru pouka pogovarjali o pomenu zajtrka, odnosu do

zdravega prehranjevanja, kulturnem odnosu do hrane, kulturnem prehranjevanju, pomenu lokalno pridelane hrane, problemu zavržene hrane, spodbujanju zdravih prehranskih navad otrok in mladostnikov, poznavanju in pomenu lokalno pridelane hrane ter o tradicionalnih živilih slovenskega zajtrka (maslo, med, mleko, jabolko, črn kruh). Z učiteljicami so izvedli različne dejavnosti. Med drugim so skuhali pravo vipavsko joto, sestavili ankete o prehrani, pisali zdrave jedilnike, nastalo pa je tudi nekaj pesmi o zdravem načinu prehranjevanja.

Priprava na zdrav slovenski zajtrk

Vzamemo kruh in ga položimo na mizo.

Namažemo maslo, na vrh pa med.

Pojemo še jabolko, popijemo mleko, pospravimo za sabo in stečemo v šolo.

Karin Lavrenčič in Mirjam Vdovč, 4. V

Zdrav zajtrk

Med in maslo namažem na kruh.

Namažem na kruh?

Seveda!

In ga pojem.

Vzamem jabolko in ga pojem.

In ga pojem?

Seveda!

Ker je zdravo!

Tinkara Poljšak, 4. V

Zbiralna akcija papirja

Od 15. 11. do 19. 11. 2021 je na naši šoli potekala zbiralna akcija starega papirja. Kljub hladnemu in vetrovnemu vremenu smo napolnili več kot dva kontejnerja in skupaj zbrali 13.420 kg papirja in kartona. Zbiralna akcija je bila, kljub malce manjši tonaži, izredno uspešna s finančnega vidika, saj smo šolski sklad povečali za 1.744,60 €.

Pri akciji so zelo pridno pomagali devetošolci Matevž Vovk, Izidor Cvek, Jan Furlan in Timotej Blanuša.

Prvič pa so se v takšni vlogi preizkusila

tudi dekleta, in sicer Žanet Posega Mikša, Tia Žgur in Jasmina Premrl.

Vsem, ki ste kakor koli pripomogli pri naših prizadevanjih za obogatitev šolskega

sklada, iz katerega se financira tako nadstandardni kot tudi humanitarni del šolskih dejavnosti, se iskreno zahvaljujemo.

Mitja Lavrenčič, vodja in koordinator akcije

Obisk fotografa

V učilnicah 2. in 5. razreda podružnične šole Podnanos se že od sredine septembra v okviru projekta SKUM odvija prava umetniška zgodba z znanim fotografom Tadejem Bernikom.

Najprej je fotograf otrokom predstavil osnove fotografije, nato pa učenci pridobljeno znanje poskušajo na različne načine v več delavnicah prenesti v prakso. O eni izmed delavnic si lahko preberete v nadaljevanju.

"V sredo, 8. decembra 2021, nas je (ponovno) obiskal fotograf Tadej. Seveda nas ni obiskal prvič, to je bilo že četrto srečanje.

Tokrat smo delali nekaj zelo posebnega. Imeli smo nalogo, da se razdelimo v pare, vzamemo telefone, če ga kdo ni imel, si je sposodili šolski fotoaparati. Okoli šole

smo v parih iskali enobarvno ozadje. Eden drugemu smo fotografirali dele obraza iz različnih pogledov. Oči, nos, ušesa in usta smo fotografirali pri različnih razpoloženjih. Fotografirali smo dele obraza, ki izražajo veselje, žalost, se pačijo ... Ko je bil čas za odmor, smo se prosto igrali 15 minut.

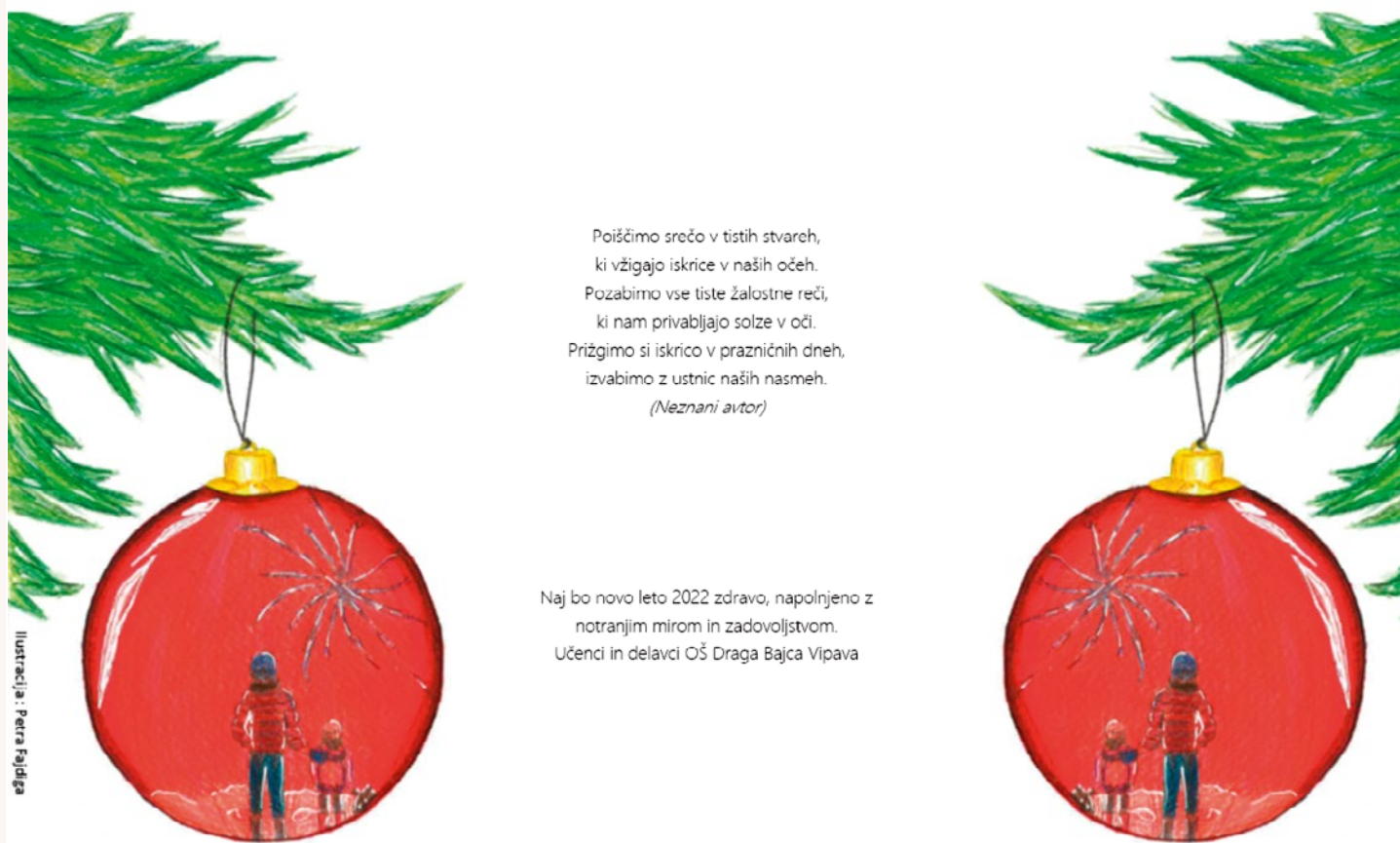
Po sprostitev smo nadaljevali z obveznostmi. Naslednja naloga je bila, da določimo učenca, ki mu bomo fotografirali dele telesa (glavo, trebuh, noge ...). Postavili smo se okrog njega in vsak je fotografiral en del njegovega telesa. Ko so fotografije nastale, smo na telefonu prikazali po eno fotografijo. Iz vseh telefonov smo sestavili sestavljanke, da je na koncu nastala njegova postava.

Za domačo nalogo smo imeli, da vse posnete slike obrazov elektronsko posredujemo učiteljici ali fotografu Tadeju. Iz vseh nastalih fotografij bo ustvaril kolaže oziroma sestavljanke posameznih obrazov. Ko bodo slike končane, bodo naše umetniške tudi razstavljene.

Izkušnja s fotografom Tadejem mi bo ostala za vedno v lepem spominu in upam, da se še kdaj srečamo."

Julija Pestelj, 5. P

Poiščimo srečo v tistih stvareh,
ki vžigajo iskrice v naših očeh.
Pozabimo vse tiste žalostne reči,
ki nam privabljajo solze v oči.
Prižgimo si iskrico v prazničnih dneh,
izvabimo z ustnic naših nasmeh.
(Neznani avtor)

Naj bo novo leto 2022 zdravo, napolnjeno z
notranjim mirom in zadovoljstvom.
Učenci in delavci OŠ Draga Bajca Vipava

Razburljiva in nepozabna izkušnja

V nedeljo, 7. novembra, se je za štiri dijakinje Škofijske gimnazije Vipava začela razburljiva in nepozabna izkušnja, z drugimi besedami: Erasmusova izmenjava na znanem turističnem grškem otoku Lezbos. Po napornem dnevu vožnje smo pozno zvečer končno prispeli v Plomari in spoznali družine, ki so nas toplo sprejele v svoj dom.

Uradni del programa se je začel z zabavnimi spoznavnimi aktivnostmi, pri katerih smo ugotovili, da se kljub temu, da smo različnih narodnosti in starosti, ne razlikujemo tako zelo, kot se morda na prvi

pogled zdi. Popoldne smo aktivnosti nadaljevali na šoli, razdeljeni smo bili na mreč v skupine, vsaka je bila zadolžena za raziskovanje določene teme v okviru naslova »Jobs in Europe«, pri čemer smo se osredotočali predvsem na mlade od dopolnjenega petnajstega do petindvajsetega leta. Raziskovali smo situacijo pred korona virusom in potem, prekarno delo, fleksibilen delovni čas, začetna podjetja (start up podjetja), možnosti zaposlitve in študentsko delo ter naredili primerjavo med sodelujočimi državami.

V okviru organiziranih ekskurzij smo spo-

znali otok, njegovo zgodovino in najpomembnejše dejavnosti, s katerimi se prebivalstvo ukvarja. Tako smo obiskali Muzej okamenega gozda, se preizkusili v delu arheologa, obenem pa spoznavali vpliv okolja na dejavnosti in delo človeka. Direktorica hotela v Molyvosu nam je celovito predstavila pomen turizma, ki predstavlja primarni vir zaslužka na otoku, in s tem povezane službe, naslednji dan pa nas je lastnica največjega oljčnega nasada v Plomariju popeljala skozi celoten proces pridobivanja oljčnega olja. Zatem smo spoznali najstarejše družinsko podjetje, ki še dandanes sledi tradiciji pridelovanja alkoholne pijače, imenovane uzo (ouzo), in industrijski obrat, ki isto pijačo prideluje na sodobnejši način. Med drugim smo obiskali tudi dva muzeja, Teofilijev muzej in Teriadnin knjižnični muzej, se na kratko sprehodili po Mytiliniju, največjem mestu na otoku, in obiskali spa, kjer nam je lastnica predstavila svoje delo in službe, ki se razvijajo zaradi večjega pomena, ki ga dajemo dobremu počutju in sprostitvi. O vseh temah, ki smo jih čez teden predelovali, smo razdeljeni v skupine naredili tudi predstavitve.

Proste ure v dnevu smo po večini preživljali z družinami, večeri pa so bili rezer-

virani za skupna druženja na pomolu ali v katerem od okoliških lokalov, ko je zunaj postalo premrzlo. Zadnji dan smo obeležili celo s kopanjem v morju.

V imenu vseh udeležencev lahko rečem, da je bila izmenjava čudovita izkušnja, saj smo v enem tednu stkali trdne prijateljske vezi, ki jih lahko s pomočjo socialnih omrežij zlahka vzdržujemo, obenem pa

smo skupaj preživeli veliko lepih trenutkov, ki se jih bomo z veseljem in iskrico v očeh vedno radi spominjali.

Jerneja Trošt

Združena ekipa ŠGV in OŠ Škofljica zmagovalka iz robotike

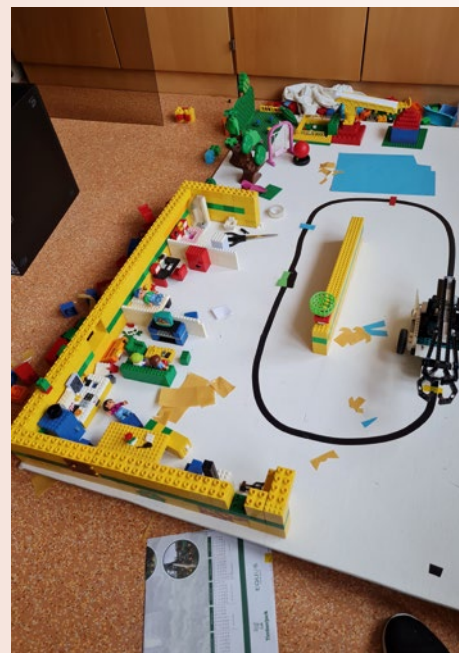
Letošnje leto smo se dijaki četrtega letnika Škofijske gimnazije Vipava, Jana, Aljaž, Polona, Matic, Rene, Andraž in Ajda, udeležili tekmovanja iz robotike in nemščine. Pri tekmovanju so sodelovale šole iz celotne Slovenije, ki so bile razporejene v šest ekip. Posebna zanimivost je bila ta, da je bila vsaka ekipa sestavljena iz ene osnovne in ene srednje šole. Naša šola je sodelovala z učenci iz Osnovne šole Škofljica.

Naloga je bila, da si zamislimo zgodbo, ki bo ponazarjala vlogo robotov v Sloveniji in v Nemčiji v letu 2050. Zgodbo smo zasnovali na ideji moderne družine, v kateri robot nima več zgolj vloge gospodinjkega pomočnika, ampak je postal že skoraj družinski član. Da bi to zgodbo predstavili, smo morali sestaviti in sprogramirati nestandardnega robota iz že obstoječega kompleta posebnih LEGO kock. Robot pa

je zgodbo prikazal na poligonu, ki smo ga sami sestavili in zgradili na leseni podlagi. Predstavitve in zagovor dela bi morala potekati v živo na Ptuj, a so se organizatorji zaradi trenutnih razmer raje odločili, da se predstavitve izvede na daljavo. Tako smo morali posneti delovanje robota na poligonu, posneli pa smo tudi predstavitve svoje zgodbe, ki smo jo odigrali v obliki dialoga. Vse predstavitve pa so morale potekati v nemščini.

V to tekmovanje smo vložili veliko dela, ki pa se je poplačalo s prvim mestom. Za uspeh se moramo zahvaliti našima mentorjema, profesorju informatike Bogdanu Urdihu in profesorici nemščine Nataši Sever. Pohvaliti pa moramo tudi naše odlične sotekmovalce iz Osnovne šole Škofljica.

Aljaž Velikonja

Miklavž vedno najde pot

Ena od tradicionalnih prireditev na ŠGV je tudi miklavževanje, ki je že davno preraslo okvire zidov naše šole. Koronski leti sta zarezali tudi v organizacijo tega priljubljenega dogodka. Sveti Miklavž pa se ne da, zato je v ponedeljek, na svoj godovni dan, vzel pot pod noge in nas obiskal v spremstvu angelčkov in hudičkov. Zalo smo bili veseli njegovega obiska, seveda pa vsi srčno upamo, da nas bo naslednje leto lahko zopet pozdravil v polni dvorani ŠGV.

Jaslice so izdelek dijakinje Nike, čipka; 2021, fotoarhiv ŠGV

Božič 2021

Vsem, ki jih voščilo to doseže, v razumevanju srca naj poveže, da bi drug drugega začutili in se življenja veselili.

Tako kot jaslice naše dijakinje Nike povezujejo številne niti v čudovito celoto, samo če so skupaj in na pravem mestu,

naj vas za božične praznike in v vsem novem letu zmeraj postavi na pravo mesto, naj vas poveže z vašimi bližnjimi v čudovite »jaslice« vašega doma, vaših delovnih mest in naše domovine!

To vam želimo vsi iz Škofijske gimnazije Vipava in Dijaškega doma ŠGV.

Vladimir Anžel

Vladimir Anžel ravnatelj

Martinov pohod z lučkami

Pozno jeseni, ko sonce nima več toliko moči in le še sramežljivo kuka skozi oblake, se narava pripravlja na počitek. Burja in mraz odpihneta z dreves vse pisane barve listov in takrat je čas sv. Martina. Po legendi je sv. Martin srečal berača in mu podaril pol plašča, da se je lahko ogrel v mrzlem večeru tiste jeseni. Zato je tradicionalen način praznovanja martinovega povezan tudi s toploto svetlobe in luči – ogenjčkom, ki nas ogreje in je kot njegov plašč zaščiteno z vseh strani.

V četrtek, 11. 11. 2021, smo se učenci vzgojnih skupin pripravili za martinov pohod z lučkami. V vsaki vzgojni skupini smo kozarčke za otroško hrano pobarvali ali kako drugače okrasili svoje lučke.

Iz žice smo naredili ročaje in v noč odnesli martinove lučke. Naredili smo dolg sprehod do stadiona in nazaj ter z lučkami na-

znanjali prihod sv. Martina.

Učenci so z veseljem držali lučke, ki so jim grele dlani in v njihovih očeh je gorel ogenjček hvaležnosti in veselja, da so uživali v nočnih čarih naše lepe in čarobne

Vipave.

Na cilju pa smo se pogreli s toplim čajem in piškoti.

Vzgojiteljica Lucija Praček

Projekt Tera/GIB

V mesecu oktobru 2021 je izšla monografija z naslovom Terapevtske gibalne dejavnosti za otroke s posebnimi potrebami – Tera/GIB in zgibanka Tera/GIB.

Vse to je plod večletnega dobrega sodelovanja med Pedagoško fakulteto v Ljubljani in CIRIUS-om Vipava. Skupne moči so združile strokovne sodelavke dr. Erno Žgur in dr. Tjašo Filipčič, Diano Batista in Klavdijo Krušec, diplomirani fizioterapevtki s specialnimi znanji RNO.

Monografija je poglobljen, praktično implementacijski in znanstveno utemeljen način predstavitve izvedbe terapevtske projektne dejavnosti. Izvirna projektna terapevtska dejavnost posnema gibanje dvanajstih živali. S posnemanjem gibanja

le-teh malčki, otroci in mladostniki pridobivajo raznotere gibalne izkušnje, katere lahko implementiramo v zanimivo, pestro ter igrivo terapijo.

Projektno dejavnost smo izpeljali, ker nam starši zaupajo in verjamejo v naše delo. Vključeni otroci in mladostniki so gibanje navdušeno sprejeli ter izvajali.

Monografija in zgibanka Tera/Gib sta izšli ravno ob pravem času, ko lahko zaradi poostrenih epidemioloških razmer gibanje prenesemo v naše domove ter druge zaprte prostore. Ne samo našim mladim »gibalčkom«, tudi vsem drugim želimo čim več novih čutno-gibalnih in domišljijških izkušenj.

Diana Batista in Klavdija Krušec, CIRIUS Vipava

Prostovoljno gasilsko društvo Vipava v letu 2021

Leto 2021 je že drugo leto, zaznamovano z epidemijo bolezni Covid-19. Temu se nismo mogli izogniti niti gasilci. Čeprav zaradi epidemije nismo imeli povečanega obsega dela, razen nekaj pomoči zdravstvenemu domu pri prevozu brisov v laboratorij v Ljubljano, se je to poznalo na vseh področjih delovanja društva. Usposabljanja in izobraževanja so se skrčila na minimum,

ravno tako tudi medsebojna srečanja in druženja, ki so bistvena za dobro delovanje društva. Prisotnost v gasilskem domu je bila omejena večinoma na izvajanje intervencij, nujnemu in rednemu vzdrževanju gasilskih vozil in opreme, izobraževanju in usposabljanju, vzdrževanju gasilskega doma z okolico ter nadaljevanju obnove prostorov gasilskega doma, ki se

z urejanjem večnamenskega družabnega prostora končno približuje koncu.

V letošnjem letu je imelo društvo do sedaj 22 intervencij. Posredovali smo pri gašenju 8 požarov v oziroma na objektih, od tega je bilo 5 dimniških požarov. Po zahtevnosti gašenja sta izstopala dva večja požara, v gradu Lože ter požar v obrtni

coni v Vipavi. Enkrat smo pogasili goreče vozilo. V naravnem okolju pa smo zaradi požarov posredovali šestkrat, večinoma zaradi nekontroliranega kurjenja na prostem.

Dva člana našega društva sta se odzvala prošnji za pomoč pri gašenju velikih požarov v naravi v Severni Makedoniji, kamor sta odpotovala v sklopu druge napolitve, ki je na pot iz Ljubljane odšla 10. avgusta in se vrnila 15. avgusta. Druga skupina je v okolici Berovega spremljala stanje požarišča in preprečevala ponoven vžig požara, ki ga je že prehodno omejila in pogasila prva skupina. Med izvajanjem nalog so se odzvali še na požar deponije in stanovanjskega objekta v središču vasi, pri čemer so preprečili širitev požara na druge objekte. Delo slovenskih gasilcev v Severni Makedoniji je bilo ocenjeno kot zelo uspešno.

Kolikor so dopuščale epidemiološke raz-

mere, smo sodelovali tudi z drugimi društvi in organizacijami. Med drugim so nas v poletnem času obiskali otroci dveh poletnih nogometnih kampov, ki sta se odvijala v Vipavi.

Ob koncu leta je priložnost, da se zahvalimo vsem, ki nas podpirate in nam pomagate, tako finančno z donacijo dohodnine

in prispevki za koledar, kot tudi materialno in moralno. Ob prihajajočih božičnih praznikih vam vipavske gasilke in gasilci želimo, da bi jih preživeli mirno in doživeto v krogu svojih bližnjih, v novem letu 2022 pa vam želimo vse dobro, predvsem pa varno.

PGD Vipava

Vipavski gasilci vabijo v svoje vrste

Ker nesreča nikoli ne počiva in pridnih rok, še posebej takrat, ko je potrebno pomagati, ni nikoli dovolj, Prostovoljno gasilsko društvo Vipava vabi v svoje vrste nove člane. Društvu se lahko pridruži vsakdo, ki ga zanima delo in življenje gasilcev. Še posebej pa bomo veseli tistih, ki bi se želeli usposobiti za operativnega gasilca za izvajanje operativnih nalog zaščite, reševanja in pomoči.

Pridružite se nam lahko vsak ponedeljek, ko od 18. ure dalje v gasilskem domu v Vipavi potekajo redna usposabljanja operativnih članov ali pokličete tajnika društva Petra Prelca na tel. 041 214 622 in se dogovorite za obisk. Lepo vabljeni.

PGD Vipava

Ipavska in Gruppo Polifonico „Claudio Monteverdi“

Še eno lepo prijateljstvo v imenu glasbe!

Na povabilo moškega pevskega zbor Gruppo Polifonico „Claudio Monteverdi“ iz Rude, ki ga vodi Mira Fabjan, smo se pevci

Komornega zbora Ipavska pod vodstvom zborovodje Damjane Vončina v soboto in nedeljo (6. in 7. 11. 2021) v Furlaniji-Juljski krajini udeležili 21. zborovskega festivala Cori d Europa.

Pesem je zadonela na sobotnem večernem koncertu v cerkvi Santa Maria Maggiore v Codroipu, po nedeljskem ogledu čudovite Palmanove pa smo s pesmijo navdušili še ljubitelje glasbe v cerkvi Santuario delle Grazie v Vidmu. Zahvala gre našim gostiteljem za povabilo in gostoljubje, naše srečanje je ponovno dokaz, da preplet glasbe in prijateljstva resnično ne pozna meja.

»V imenu Komornega Zbora Ipavska bi se rad zahvalil Gruppo Polifonico „Claudio Monteverdi“ di Ruda (UD) za povabilo, topel sprejem in gostoljubje. V teh težkih časih nam je skupaj uspel manjši čudež, ki bo vsem ostal v najlepšem spominu. Upam, da se čimprej srečamo in zopet skupaj zapojemo. Hvala še enkrat!«

Mitja Sajovic, predsednik KZ Ipavska

Projekt Znameniti Vipavci

V okviru projekta Znameniti Vipavci se bodo s pomočjo tehnologije obogatene resničnosti predstavili trije znameniti Vipavci in sicer Žiga Herberstein, Anton Lavrin in Matija Vertovec.

Vsebinska priprava predstavitev Vipavcev je v rokah Lavričeve knjižnice.

V razvoju je mobilna spletna aplikacije z uporabo tehnologije obogatene resničnosti (AR), ki bo na območju Vipave predvajala tri različne AR izkušnje. Sprožilci izkušnje bodo QR kode, ki bodo umeščene na treh lokacijah v Vipavi in s skeniranjem katerih bo uporabnik lahko dostopil do

Žiga Herberstein

Anton Lavrin

Matija Vertovec

obogatene izkušnje ter na tak način spoznaval znamenite Vipavce.

Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj preko LAS Vipavska dolina.

Zavod za turizem TRG Vipava

Bron za Troštov Rubin

Predanost, ljubezen do trte in dolgoletna tradicija, katere začetki segajo že v leto 1844, so dejavniki, ki vodijo Kmetijo Trošt s Slapa k izdelavi kvalitetnih vin. Najbolj znani so po avtohtoni sorti vina zelén, katerega je oče, Stojan Trošt, začel pridelovati med prvimi v Vipavski dolini. Družinsko tradicijo zdaj nadaljuje sin Jurij, ki je svoje znanje nadgradil in povečal njihovo ponudbo s penino zelén, izvrstnim vinom Slap rdeče in desertnim sladkim vinom Rubin. Za slednjega so Troštovi na največjem in najbolj uglednem tekmovanju Decanter 2021 v Londonu prejeli prestižno bronasto medaljo. Rubin je vrhunsko vino sorte barbera, ki je pridelano iz sušenega grozdja in je letnik 2018. Vino so zaradi svoje rubinasto rdeče barve in

dragocenosti poimenovali Rubin. Njegov žlahten okus, v katerem zaznamo aro-mo suhih fig, suhih sliv in datljev, se je ob skrbni negi oblikoval kar dve leti. Grozdje so trgali leta 2018 in sicer mesec in pol pozneje, kot je potekala običajna trgateg. Grozdje je nato zrelo na slami še dobrega pol leta, natančno do velike noči 2019, ko so ga zmleli in sprešali. Fermentacija je potekala mesec in pol, v steklenice pa so ga napolnili v letu 2020. Njegov okus v ustih resnično poboža brbončice in je dolgotrajen, saj se sladkor lepo poveže s kislino barbera. Rubin je odlično desertno vino za posebne priložnosti, lahko pa ga postrežete tudi kot aperitiv.

Nina Uršič Knež

Jurij Trošt

Čas za vas. Brda. Vipavska dolina. Kras in Brkini.

Življenje na Krasu in v Brkinih se vrta naprej tudi v letu 2022. V Brdih in Vipavski dolini se kolesu pozitivnih misli in povezovanja pridružujemo s prazničnim povabilom javnosti: »Zavrtimo skupaj kolo življenja v pravo smer!«

Prednovoletni kampanji Življenje na Krasu in v Brkinih se vrta naprej, ki nas je lani v občutljivih okoliščinah navdala s polno mero optimizma in se letos nadaljuje, se pridružujemo tudi turistične destinacije Brda, Nova Gorica in Vipavska dolina z Miren Krasom in Vipavo.

V podporo sporočilu Krasa in Brkinov ter z željo, da leto 2022 ponovno prinese ČAS

za druženje, za aktivnosti in potovanja, čas za gostoljubje in doživetja, iz treh žlahtnih vinskih regij kličemo: »Zavrtimo skupaj kolo življenja v pravo smer!«

Poenoteni motivi novoletnih dekoracij na povezanem teritoriju

Na partnerje turizma, društva, izobraževalne in druge ustanove ter celotno lokalno skupnost naslavljamo toplo povabilo: »Obarvajmo december s pozitivnimi mislimi in jih podprimo s tematskimi dekoracijami, ki bodo skupnemu sporočilu dale obraz in močnejši glas!«

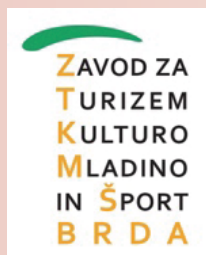
Pospremimo sporočilo povezanega teritorija z novoletno zdravico v obliki pra-

zničnega motiva steklenice. Različne oblike steklenih posod za vodo, vino, sokove, žganice ... lahko obesimo na novoletna drevesca, postavimo pred vrata, na sode, ob vodnjake, na okenske police, v pisarne, na mize domov in restavracij ali ob kolesa, ki s simboliko vrtenja ostajajo aktualna tudi letos.

Za dekoracije uporabimo okolju prijazne materiale iz domačih predalov, ostanimo ljubeznivi do narave. Kjer lahko, umestimo luči, ki bodo našim željam dodale svetlobo in jih ponesle proti zvezdam. Naše misli gradijo našo realnost in našo prihodnost. Zaupajmo moči povezovanja, naj se sliši glasen odmev skupne želje za dobro leto

2022!

Vabljeni, da sledite YouTube Čas za vas, kjer delimo namige za izvirne dekoracije.

Poženimo kolo dobrih misli in sodelovanja v pravo smer. Z odgovornostjo do sebe in skupnosti. Naj se življenje na Krasu in v

Brkinih, v Brdih in v Vipavski dolini ter po vsem svetu zavrti v lepo, zdravo, aktivno in polno leto 2022!

Sveta birma 2021

V nedeljo, 10. 10. 2021, smo imeli v Logu pri Vipavi v cerkvi Marije Tolažnice žalostnih posebno lepo slovesnost, ko so otroci iz Vipave in Slapa prejeli zakrament svete birme.

Priprave in sama slovesnost svete birme je potekala ob upoštevanju vseh predpisov zaradi epidemije, kar je gotovo dalo letošnji birmi prav poseben pečat. Dneve pred slovesnostjo smo tudi starši in družine doživljali na prav poseben način, saj smo skupaj hodili k devetdnevnic, kar je bila čudovita priprava na tako pomemben dogodek. Veselje je bilo toliko večje, ker so sodelovali birmanci in je v cerkvi odmevalo od veselih melodij mladih src.

Slovesnost svete birme se je začela s slovesnim prihodom v veličastno cerkev v Logu. Barbara Kunavar Tomažič je pozdravila vse prisotne in v svojem nagovoru birmancem usmerila v življenje z zelo zgovornimi primeri. V Markovem evangeliju smo slišali zgodbo mladeniča, ki je želel biti deležen večnega življenja in je vse delal tako, kot veli postava. Le bogastvu, ki ga je imel, se ni mogel odpovedati. Kako pomenljivo sporočilo.

Glavni birmovalec in pridigar, koprski škof msgn. dr. Jurij Bizjak, je v svoji pridigi primerjal veter, ki veje, kjer hoče, s svetim Duhom, katerega bodo birmanci na poseben način prejeli. Sveti Duh bo vsakemu pokazal različne poti življenja, lahko tudi zelo čudne poti in stezice, a za vsakega najboljšo. Bog daj našim birmancem darove modrosti, umnosti, sveta, moči, vednosti, pobožnosti in strahu božjega. Gospod škof je sveto birmo umestil tudi v sedanji čas strahu in različnih reakcij zaradi epidemije in nas opogumil za mirno soočanje z izzivi današnjega časa.

Po pridigi je potekal slovesen obred svete birme, ki bo vsem prisotnim gotovo ostal

v nepozabnem spominu in čudovitem občutku prisotnosti svetega Duha. Ob koncu slovesne svete maše se je Izidor Šček v imenu birmancev in staršev zahvalil vsem, ki so pripomogli k tako lepemu dogodku.

Letos se je na sveto birmo pripravljalo 22 birmancev, eden od njih žal zaradi bolezni ni mogel k birmi v Logu. Ta zakrament bo prejel drugje. Birmanci in starši so sodelovali v vseh delih svete maše, za petje pa je poskrbela Meta Praček s svojo dekleško vokalno skupino Segno.

Ob tej priložnosti veljajo posebne zahvale:

- Spoštovani gospod škof Jurij Bizjak. Hvaležni smo vam, da ste podelili zakrament potrditve v veri našim otrokom na poti v samostojnost. Škofova navzočnost med nami kaže, kako velik je ta dogodek. Vaša dobrovoljnost priča o tem, da ste vesel delavec v Gospodovem vinogradu. Vaši nagovori in izjemno povezovanje svetopisemskih odlomkov – vse to podajate s takó značilno melodičnostjo – so za nas zaklad, ki nas nagovarja za sedanji trenutek našega življenja. Naj vas dobri Bog še obil-

no blagoslavlja v vaši pastirski službi!

- Spoštovani gospod župnik Lojze Furlan. Kako pomembno je vaše mesto med nami. Dan za dnem, nedeljo za nedeljo nam posredujete božjo besedo, jo razlagate, prinašate Kristusa s sveto evharistijo v naša življenja. Posredujete odpuščanje in novo moč ter upanje pri sveti spovedi. Zaradi tega so naša življenja bogatejša za veliko duhovnega veselja, ki ga ta svet ne more dati. Hvala za vse vaše delo in trud. Naj vas Bog ohranja pri čim bolj trdnem zdravju in blagoslavlja vaše življenje. Naj bo zahvala družin birmancev tudi v tem, da se bomo vas, gospoda škofa in novih duhovnih poklicev spomnili v molitvah v naših družinah. Hvala in Bog vas živi!

Neposredne priprave na birmo so potekale tudi z Matijem Skapinom na animacijskih srečanjih. Dragi Matija. Hvala za tvoje preživljanje časa priprav na današnji dan z našimi mladostniki. Upamo, da bo vaše druženje naprej med letom prineslo mnogo lepih doživetij, ko vas bo povezovalo prijateljstvo z Bogom in med vami. Hvala!

Cirkus – nepozaben spomin na moje otroštvo in najstniška leta

V moji mladosti in tudi pozneje še nismo poznali računalnikov in pametnih telefonov.

Naša zabava so bile igre z žogo in vsemogoče igre na prostem od skrivalnic, lovljenja, igranje vojne in podobno.

Zanimalo nas je vse, kar je bilo povezano z naravo pa tudi nič nam ni ušlo, kar se je zgodilo v naši okolici. V Vipavi se je večkrat ustavil tudi cirkus. Utaborili so se na lokaciji, kjer danes stoji Dom starejših občanov Pristan in Škofijska gimnazija. Postavili so velik šotor, ki je bil namenjen prireditvam, poleg pa je bilo postavljeno še veliko pregrad za živali in prikolice za bivanje igralcev.

Otroci smo komaj čakali na prireditev. Akrobati, žonglerji, klovni, dreserji živali (opic, kač, tigrov, slonov, konjev) so prikazali odlične točke, ki so nam včasih vzele dih. Navdušeni smo bili tako otroci kot odrasli.

Danes zaradi humanitarnih razlogov živali v cirkusih ne nastopajo več, kar je tudi pravilno.

Leta 1997 se je cirkus, ki je bil na poti skozi Vipavo, prav tako ustavil.

Takrat zato, da bi napojili slone. Fotografija je nastala, ko so se sloni vračali iz napajališča, ki je bilo takrat v Vojkovi ulici pred mostom čez Vipavo. Odžejali so se le delno, saj je bila voda premrzla.

Pozneje mi je ta fotografija služila kot osnova za risbo, ki sem jo narisal z maslnimi barvicami v spomin na ta dogodek. Ostala mi je drag spomin, ki ga želim deliti z vami.

Franko Beltram

Jerebice spet v Vipavski dolini

Spomladi smo prav v Vipavskem glasu že lahko videli majhne jerebičje kebčke, ki so se zvalili pod kokljo. Koklja je vzorno skrbela zanje, dokler niso zrasli in postali samostojni.

Danes so ti kebčki odrasle jerebice, ki so zelo živahne z lepo obarvanim perjem in s prav žametnim videzom. Lepo in zanimivo jih je poslušati, ko se oglašajo s svojim »čirikanjem«, ki je značilno samo zanje. Živahne so, v svoji obori se spreletavajo, lovijo in izvajajo svoje vragolije. Nabirajo si moči tudi za daljše polete, ki si jih verjetno želijo in vsekakor potrebujejo.

Upam, da bodo te simpatične živalce spet dobile prostor v naši lepi dolini.

Starejši se jih verjetno še spomnijo s travnikov, požetih njiv, grmičevja in strnišč. Mlajši pa jih v glavnem ne poznajo, saj jih že kar nekaj časa ni več opaziti. Upamo, da se jim obetajo boljši časi. Uspelo nam je namreč vzrediti kar nekaj primerkov teh krasnih in zanimivih jerebičk, ki so namenjene vrnitvi te avtohtone vrste v naravno

okolje, kjer so že kraljevale in se veselile življenja.

Tako jih bomo spet še lahko slišali, videli in

poslušali, ko se bomo sprehajali po poljskih poteh med njivami in travniki.

Magda Ambrožič

Skuha ali jota

Tokrat bomo govorili o tradicionalni primorski jedi ‚na žlico‘, ki jo poznamo kot skuho ali jota. Rečemo ji še mineštra iz zelja ali repe. Čisto mogoče pa je, da obstaja še kakšen drugačen izraz zanjo. Starejša generacija je ni nikdar imenovala ‚jota‘, temveč so ji v vipavskih domovih že pod Avstro-Ogrsko vedno rekli ‚skuha‘.

Danes se bomo posvetili izvoru imena ‚jota‘ ter polemiki o pravilnosti tega izraza. Kaj je torej prav, gre za skuho ali jota? Lahko bi rekli, da je oboje pravilno, gre le za časovni razmik v sami rabi tega izraza. *Skuha* je torej narečni izraz, ki je (bil) v rabi samo v Vipavski dolini. Ohranjal se je iz roda v rod, še vedno je prisoten med ljudmi iz naših krajev. Tujka ‚jota‘ pa se je tako udomačila ne le na Vipavskem in na Krasu, temveč se je ta izraz razširil tudi v širšem slovenskem prostoru, kjer boste jota našli v raznih kuharskih knjigah in na spletnih straneh z recepti.

Dolgoletni sodelavec Vipavskega glasa, pokojni Vinko Premrl, je tako zapisal o joti v VG, št.71: »Kaj je juha, menda vsi vemo. Kaj pa jota? Ta tujka – zopet ena več – čeprav v našem jeziku nevšečna, naj bi zamenjala našo vipavsko jed lepega naziva: *SKUHA*, bodisi, da je iz kislega zelja ali kislega repe, pridelanega doma in hranjenega v kadah. Po možnosti ji je bilo (poleg drugih sestavin) dodano domače svinjsko meso ali klobasa. V šali se je reklo, da je skuha boljša, če svinja vanjo stopi.« Vipavski poznavalec zgodovine pa je svoje misli nadaljeval s kritiko glede tujk v slovenskem jeziku: »Ognimo se torej tej nepotrebnim tujki, ki brez potrebe kvari naš jezik. Žalostno je, da je ta tujka zašla med kuharske recepte celo kot vipavska jota. Jaz, kot star Vipavec, sem prav rad jedel skuho, ne da bi kaj vedel o joti.«

Nekdanja lektorica Vipavskega glasa, Breda Butinar, je na to temo zapisala takole: »Tudi sodelavci Vipavskega glasa se izogibamo nepotrebnim tujkam, posebej če imamo zanje ustrezne slovenske izraze. Vendar so nekatere sicer lepe slovenske besede poznane le krajevno. Ponekod pomeni skuha vsako kuhano jed, drugod kuhano jed za prašiče ali z njo poimenujejo celo poljske pridelke, ko kmetje spravljajo skuho z njiv.« (VG, št.71, december 2004) Avtorica je svoja opažanja sklenila z mislijo: »A tudi juha ni samo juha ... v neki kuharski knjigi jih je naštetih kar 44!«

Etimološka razlaga za jota je ‚plehka juha,

jota, mineštra iz repe in fižola, ker je prek poznolat. *iutta* ‚juha‘ izposojeno iz gal. ‚*iutta*‘. Na obstoj te, sicer neizpričane gal. besede smemo sklepati zaradi kelt. sorodstva, stir. íth ‚kaša, juha‘, bret. *ioud* ‚kaša‘. Beseda je ide. izvora, sorodna s sloven. *júha*. (Snoj, M., 1997)

Pri številnih pogovorih z našimi starejšimi Vipavci in prebivalci iz okoliških vasi sem ugotovila, da je bila raba izraza ‚skuha‘ vsakdanja, drugega izraza za tovrstno mineštro niso uporabljali. Kot sem še izvedela, je bila osnovna razlika med joto in skuho ta, da je na domačem jedilniku *skuhi* (prvi jedi) vedno sledila *prikuha* ali druga jed (po domače druga *rihta*), ki so jo sestavljale različne domače dobrote.

Jota, kot jo poznamo danes, je sestavljena iz kislega zelja, fižola, svinjskega mesa ter začimb z domačega vrta, kot so lovorjevi listi, kumina in česen. Vedno ji dodamo še sol in poper. Furlanska različica jote vsebuje kislo repo (furl. *brovada*) namesto kislega zelja. Poleg tega se joti v Furlaniji doda *krodigin* (it. *cotechino*) ali kožarico. Jota mora biti vedno dovolj gosta, kar dosežemo z zadostno količino krompirja. Kmečke gospodinje so vse sestavine za skuho ali jota skuhale v enem loncu, v večini primerov edinem tako velikem, ki so ga imele v kuhinji, saj je vladala velika revščina, posodo pa je bilo težko kupiti. Od tod tudi izvira izraz ‚enolončnica‘ (nem. *Eintopf*), pa čeprav ta izraz označuje različne vrste enolončnic.

Posodo so dali izdelati vaškim kotlarjem, ki so po potrebah in željah naročnika tudi predelali in ‚*zaflkali*‘ različne kozice in lonce. V Vipavi je bil zadnji kotlar Avgust Lavrenčič, med ljudmi poznan kot Guštl ali Bndajo. V vipavskem narečju so gospodinje takole rekle svojim možem: »Njesi h Bndajoti, de *poflika* kozico.« Posodo se je dedovalo iz roda v rod, isti lonec so imeli pri hiši tudi 80 ali 90 let. V stari vipavski hiši smo posneli tudi nekaj fotografij, na katerih so stare aluminijaste kozice za kuho na štedilniku, v bakrenem kotlu so od nekdaj kuhali polento in tako je še danes.

V vojnem času je bilo meso veliko razkošje in preprostim ljudem nedosegljivo, zato so na Tržaškem kuhali jota s kislim zeljem, ki mu v tržaškem narečju rečejo *capuzi garbi*, brez mesa in tudi zabelili je niso s prežganjem, kot to počnemo danes. Po navedbah Furlanskega filološkega združenja, ki

izdaja revijo *Sot la nape*, je včasih med ljudmi na Tržaškem veljalo, da je jota ‚hrana revežev‘. (Zucchiati, V., *Sot La Nape*) V pogovoru s rojenim Tržačanom sem izvedela, da so v Trstu na trgu Ponterosso včasih imeli ob vhodu v trgovino poln sod kislega zelja, ki ga je trgovec zajemal s posebno lopatico in ga tako odmeril in postregel kupcu. Jota ni smela manjkati na božičnem jedilniku, poleg nje pa še polenovka, ki ji Italijani rečejo *baccalà*. Ljudje iz Trsta se še sedaj spominjajo vonjav po detergentih, *baccalà* in kislem zelju. Vedno so uporabljali izraz jota, ki je veljala za specialiteto v večini tržaških družin. Znana je še istrska jota, ki se kuha brez krompirja in se namesto tega postreže polenta.

Da gre za starodavno tradicijo, pričajo zgodovinski viri iz 15. stoletja, kjer je jota omenjena v dokumentu, ki ga hranijo onkraj slovenske meje v Čedadu, kot »*tipična mineštra v naših* (obmejnih, op.p.) *krajih*«. Sodeč po skupni zgodovini prebivalcev z obeh strani meje, se je jota, poimenovana ‚skuha‘, najprej preselila na Kras. Naši ljudje, ki so služili v Trstu in njegovi okolici, so jota prenesli v Vipavsko dolino in tako se je polagoma razširila še drugam. Najsi bo skuha ali jota – ostaja naša tipična jed, ki se najbolj prileže v hladnih zimskih dneh, ko nas prijetno ogreje s svojim edinstvenim okusom. Pa dober tek!

Ingrid Patricia Boben

preko 80 let stara aluminijasta kozička

V pričakovanju prenove tržnice Ajdovščina

Mesec november s svojim vremenom ponudnikom lokalnih pridelkov in prehrabnih izdelkov podeželja Vipavske doline na tržnici Ajdovščina ni bil ravno naklonjen. Ponudniki so bili zopet pred izzivom, kako kljub slabemu vremenu kupce pritegniti v staro mestno jedro in zagotoviti privlačno urejene stojnice, čeprav jih je s svojimi močnimi sunki obdelovala burja. Zato že nestrpno pričakujejo začetek ureditve notranje tržnice, ki bo tako ponudnikom kot kupcem nudila zavetje.

Nova tržnica bo nudila prostor za šest prodajnih mest in omogočila prodajo raznovrstnega blaga. Tržnica bo razmejena na tri sklope: v enem delu bo možna prodaja hlajenega blaga, drugi del tržnice bo prilagojen prodaji sadja in zelenjave, tretji pa prodaji suhe ponudbe, kot so čebelarški izdelki, izdelki iz zelišč, sadni, žitni in pekovski izdelki, vino in drugi izdelki. Pred skorajšnjo objavo javnega naročila za izvedbo gradbeno-obrtniških del in nabavo opreme za ureditev notranje tržnice na Občini Ajdovščina tako potekajo še zadnje uskladitve. Dela se bodo predvidoma začela v januarju in se zaključila aprila prihodnje leto.

Zanimanje za prodajo na notranji tržnici

Aktivnost se izvaja v okviru operacije **Prenova mestne tržnice Ajdovščina**, ki jo sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020 / ukrep LEADER / podukrep 19.2.

so poleg obstoječih ponudnikov izrazili tudi novi ponudniki, ki doslej še niso prihajali na tržnico Ajdovščina. Trenutno jih je skupaj več kot dvajset, večina se jih udeležuje tudi mesečnih srečanj za razvoj mestne tržnice. Srečanje, ki je bilo predvi-

deno za 23. 11., je zaradi trenutnih epidemioloških razmer prestavljeno na začetek prihodnjega leta.

Za dodatne informacije smo vam vedno na voljo na email trznica@ajdovscina.si ali na telefonski številki 05 365 91 07.

Kreativnost in inovativnost

Dijaki Srednje šole Vena Pilona Ajdovščina so se aktivno vključili v pripravo nabora možnih vsebin programa Prostora doživetij pekarske in mlinarske tradicije v centru Ajdovščine. Skozi delavnici Kreativnost in Inovativnost so se dijaki vključili v kreativno razmišljanje in inovativno ustvarjanje idej in priložnosti na temo tradicije in dediščine, primarno s področja mlinarstva in pekarstva.

V prvih dneh novembra je potekalo več delavnic z dijaki gimnazije Srednje šole Veno Pilon Ajdovščina. Delavnice so bile zasnovane neklasično, torej na način vključevanja novih pristopov in mehanizmov za motivacijo in aktivacijo. Delavnice so na podlagi prepoznanih izzivov v mestu Ajdovščina predlagale rešitve in nabor možnih vsebin Prostora doživetij pekarske in mlinarske tradicije. Vsak udeležec

nec delavnice je pripravil deset različnih idej za aktivnosti, tudi s pomočjo evidentiranja obstoječih dobrih praks. Nato je vsak udeležec glasoval za tisto idejo, ki mu je bila izmed vseh najbolj všeč. Na ta način je nastal kreativen in inovativen nabor možnih vsebin Prostora doživetij. Delavnica je dijake motivirala h kreativnemu razmišljanju in vključevanju v sooblikovanje in soustvarjanje vsebin na našem območju.

Priprave za rekonstrukcijo Rustjeve hiše, v pritličju katere bo vzpostavljen Prostor doživetij pekarske in mlinarske tradicije, so namreč v polnem teku. Podpisana je pogodba z izbranim izvajalcem gradbenih del in z novim letom načrtujemo začetek del. Vzpostavimo izvajamo vsebinske aktivnosti, ki so povezane z bodočim programskim konceptom prostora, ki bo začrtal

strateške cilje in delovanje prostora ter določil njegovo vsebino.

Občina Ajdovščina, Oddelek za gospodarstvo in razvojne zadeve

VIPAVSKI GLAS

Ustanovitelj in založnik: KS Vipava

Uredniški odbor:

Nataša Nardin – odgovorna urednica, Luka Lango – urednik rubrike Izza občinskih zidov, Barbara Repovš – urednica rubrik o turizmu, Peter Skapin – član.

Grafično oblikovanje naslovnice:

Benjamin Boben

Fotografija na naslovnici:

Praznična Vipava, PK

Grafična priprava: Prograf, Vipava

Tisk: Grafika Soča, Nova Gorica

Naklada: 2100 izvodov

Vipavski glas brezplačno prejme vsa gospodinjstva v Občini Vipava.

Kontakt: vipavski.glas@gmail.com

Ta božična pejsen

MOPZ SREČKO KOSOVEL
KOMORNI ZBOR IPAVSKA

Maribor, cerkev sv. Marja, 20.12.2021 ob 19.30 uri
Vrhpolje, cerkev sv. Primoža in Felicejana, 23.12.2021 ob 19. uri
Štandrež, cerkev sv. Andreja, 8.1.2022 ob 20. uri

KRIŽANKA | PRAZNIČNA KRIŽANKA

Zadnja križanka v letošnjem letu je ujeta v praznični adventni čas. Vabljeni, da odkrijete gesla, sploh nagradno, ki ga dobite tako, da premečete črke v obarvanih kvadratih.

Vsi, ki želite sodelovati v žrebanju za nagrado, ki jo podarja Kmetija Trošt s Slapa, pošljite nagradno geslo na elektronski naslov vipavski.glas.krizanka@gmail.com do 10. januarja 2021. Z nagradnim geslom pa so povezane tudi naše želje - naj bo uspešno, sreče, zdravja in ljubezni polno!

Uspešno reševanje križanke vam želimo!

VODORAVNO

NAVPIČNO

- 3 | Kar dobimo v dar.
- 6 | Dajanje daril.
- 8 | Na njem so štiri sveče.
- 10 | Kar uporabimo za okrasitev.
- 11 | Ni božiča brez orehove ...
- 12 | Praznik Kristusovega rojstva.

- 1 | Nanj nadenemo luči.
- 2 | Prvega januarja bomo začeli listati novega.
- 4 | Lončnica z rdečimi listi.
- 5 | Ponazoritev Kristusovega rojstva.
- 7 | Dobri mož.
- 9 | Decembra priljubljena alkoholna pijača.